

Chcete prohlásit prezidenta nezpůsobilým? Advokátka sepsala senátorům, co všechno je třeba. Nepotěší je

- CZ24 News | 20. října 2021

ČESKO: Senátní komise pro ústavu udělala první krok k převedení pravomocí prezidenta na jiné ústavní činitele. Senátoři a poslanci si ještě před případným potřebným hlasováním vyžádají další zprávu o zdravotním stavu Miloše Zemana, který leží na jednotce intenzivní péče. „Naši zemi čeká zkouška demokracie,“ dodává k tomu advokátka Monika Čírtková, která připojila k možnému spuštění procesu podle čl. 66 ústavy několik důležitých poznámek. Třeba že osobu nelze jen tak omezit na svéprávnosti bez znaleckého posudku, těch by navíc mělo být hned několik.

Foto: Archiv Moniky Čírtkové

Popisek: Advokátka Monika Čírtková

Události evidentně směřují ke spuštění procesu podle čl. 66 ústavy, konkrétně k přijetí usnesení Poslanecké sněmovny a Senátu, že prezident republiky nemůže svůj úřad ze závažných důvodů vykonávat, v důsledku čehož dojde k převzetí prezidentských pravomocí jinými ústavními činiteli.

Čírtková ale upozorňuje, že něco podobného není tak snadné: „Ačkoliv zde nejde v žádném případě o omezení svéprávnosti, tak jak tento institut známe z občanského zákoníku, přece jen je podle mého názoru tato právní úprava v lecčems inspirativní. Tak ani osobu, u níž je i laikovi zřejmé, že není schopna právně jednat, nelze omezit na svéprávnosti bez znaleckého posudku.

„Lékařských zpráv můžeme mít třeba pět, a také je ve spise často máme, ale znalecký posudek je povinným předpokladem pro jakékoliv omezení člověka v jednání.“

Můžeme se proto podle advokátky ptát, zda je omezení prezidenta ve výkonu funkce podle ústavy něčím analogické a zda na podklady, které jsou pro takový postup porýzeny, klademe vyšší, či nižší nároky než na soudy v řízení o omezení svéprávnosti?

Tím samozřejmě není řečeno, že by snad zpráva Ústřední vojenské nemocnice byla nedůvěryhodná; naopak, Čírtková se domnívá, že není žádného důvodu této zprávě nevěřit.

Dále zmíněné znalecké posouzení musí zásadně provádět jiný než ošetřující lékař. „Tím opět není vyjádřena jakákoliv nedůvěra k ošetřujícím lékařům nemocných pacientů, pouze se tak posiluje určitá nezaujatost a nezkreslení odborného pohledu,“ podotýká.

Zajímavým prvkem řízení je podle jejích slov povinné zhlédnutí osoby soudem, tedy fyzické setkání soudce s člověkem, o kterém rozhoduje. „Tím je zajištěno, že verdikt nepadne čistě jen ‚od stolu‘ a že soudce si bude moci sám učinit určitý úsudek o mentálních schopnostech posuzovaného, případně vyslechnout jeho názor, je-li schopen jej vyjádřit,“ pokračuje.

Pokud bychom se tímto pravidlem chtěli inspirovat, zajisté by to nevypadalo tak, že si jde celá parlamentní komora prezidenta prohlédnout: „Jeden či dva nezávislí zástupci by však tuto úlohu mohli splnit docela dobře,“ dodává.

Dále je vhodné zajistit, aby na procesu aktivně neparticipovali lidé, pro které z něj vyplynou zjevné výhody, mají zájem na jeho výsledku, případně další zaujaté osoby.

Činitelé, na které mají přímo přejít pravomoci prezidenta, například předsedové parlamentních komor, by proto měli být podle Čírtkové zdrženliví, stejně tak ti, kteří touhu omezit prezidenta ve výkonu jeho pravomocí deklarovali už dříve, kdy svůj úřad vykonával a komunikace byl prokazatelně schopen.

„Opět nejde o nějakou primární nedůvěru, ale spíše o opatrnost. Podívat se na to, kdo bude mít z případného omezení kohokoliv v čemkoliv prospěch, a učinit opatření, aby zájmy těchto osob nemohly výsledek ovlivnit (resp. ovlivnit více, než je nezbytné), je posílením transparentnosti celého procesu,“ uvádí.

„A nakonec bychom se měli zamyslet nad tím, že v omezovacím řízení povinně vystupuje někdo, kdo hájí zájmy dotčeného člověka a není na věci nijak zainteresován. Aby mohl takový zástupce v procesu aktivně působit, musí mít k osobě, o níž se rozhoduje, zajištěn přístup,“ obává se Čírtková, že při aktivaci článku 66 se s nikým takovým ani v nejmenším nepočítá.

„Zbavení prezidenta možnosti vykonávat jeho funkci, byť deklarované jako dočasné, bude značnou částí veřejnosti vnímáno velice negativně, a to bez ohledu na prezidentův zdravotní stav. Je to pochopitelné, neboť se jedná o přímo voleného ústavního činitele s bezkonkurenční legitimitou, měřeno počtem voličů.

O důvod více postupovat nyní rozvážně, pečlivě, transparentně, nezaujatě, důvěryhodně a s respektem. Naši krásnou zemi čeká zkouška z demokracie,“ uzavírá.

Zdroj: parlamentnilisty